



EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 3.7.2014.
COM(2014) 444 final

IZVJEŠĆE KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU I VIJEĆU

**o provedbi Odluke br. 1297/2008/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 16. prosinca
2008. o Programu za modernizaciju europskih statistika o poduzećima i trgovini
(MEETS)**

1. Uvod

Ovo je četvrto i konačno izvješće o provedbi Programa za modernizaciju europskih statistika o poduzećima i trgovini (MEETS).

U odluci¹ o pokretanju tog programa iz prosinca 2008. navodi se: „Komisija do 31. prosinca 2010., a kasnije na godišnjoj osnovi do 2013., Europskom parlamentu i Vijeću dostavlja izvješće o provedbi Programa MEETS.” Nadalje se navodi: „Do 31. srpnja 2014. Komisija Europskom parlamentu i Vijeću dostavlja konačno izvješće o provedbi Programa MEETS. To izvješće u svjetlu nastalih troškova Zajednice daje ocjenu koristi koje od mjera imaju Zajednica, države članice te davatelji i korisnici statističkih podataka, u svrhu utvrđivanja područja za moguće poboljšanje.”

Objavljena su tri izvješća, koja obuhvaćaju godišnje programe rada za 2009. i 2010. te 2011. i 2012. U ovom se izvješću iznosi konačna ocjena provedbe Programa MEETS. Detaljnije informacije o svim rezultatima Programa MEETS dostupne su na posebnoj internetskoj stranici u rubrici „Statistics explained” na web-mjestu Eurostata².

Sve su aktivnosti MEETS-a bile usklađene sa strategijom koja je iznesena u Komunikaciji Komisije Europskom parlamentu i Vijeću od 10. kolovoza 2009. o metodi izrade statistike EU-a: vizija za sljedeće desetljeće³.

Program MEETS sastavljen je kako bi se postiglo sljedeća četiri glavna cilja, od kojih svaki uključuje nekoliko projekata.

(1) **„Preispitivanje prioriteta i razvoj ciljnih skupova pokazatelja za nova područja”** – utvrđivanje i odlučivanje koja nova područja treba opisati te preispitivanje starih zahtjeva.

(2) **„Racionaliziranje okvira za statistike koje se odnose na poduzeća”** – integriranje različitih područja poslovne statistike, uključujući koordinaciju zakonodavnih akata, usklađivanje metodologija, povezivanje i usklađivanje statističkih klasifikacija i poslovnih registara s njima povezanim izvorima, uključivanje multinacionalnih skupina i podataka koje su one prikupile.

(3) **„Podrška provedbi učinkovitijeg načina izrade statistika o poduzećima i trgovini”** – učinkovitija uporaba podataka koji već postoje integriranjem prikupljenih podataka u jedinstveni sustav ili povezivanjem mikropodataka, povećana uporaba administrativnih podataka i iskorištavanje usklađenih računovodstvenih standarda.

(4) **„Moderniziranje Intrastata”** – poboljšanje pojednostavljenog sustava Intrastat radom na usklađivanju metoda, boljom uporabom administrativnih podataka i poboljšanjima informacijskih i komunikacijskih tehnologija (IKT)⁴.

¹ U skladu s uvjetima iz članka 6. Odluke br. 1297/2008/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 2008. o Programu za modernizaciju europskih statistika o poduzećima i trgovini (MEETS).

² http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php/MEETS_programme.

³ COM(2009) 404.

2. PROVEDBA CILJEVA I MJERA ZA RAZDOBLJE 2009. – 2013.

2.1. Razina sudjelovanja i financiranje

Do kraja 2013. godine većina je projekata dovršena i većina rezultata dostavljena. Tijekom razdoblja 2009. – 2013., u okviru Programa MEETS pružena su financijska sredstva u iznosu od 42,5 milijuna EUR za potporu razvoja u nekoliko područja poslovne i trgovačke statistike. Razina primjene operativnih kredita MEETS-a tijekom tog razdoblja iznosila je 87 %.⁵

Mreže suradnje u ESS-u – mreže Europskog statističkog sustava (ESSnets) – bile su glavno sredstvo provedbe ciljeva programa. ESSnets predstavljaju način razvoja novih projekata u kojima nekoliko članova ESS-a koji su zainteresirani za određeno područje aktivno surađuju na zajedničkim zadacima i potom prenose rezultate članovima koji ne sudjeluju. Prednosti su takvog načina rada iskorištavanje sinergije, ušteda troškova i razmjena dobre prakse, dok se istovremeno razvijaju posebne mjere koje su korisne za ESS u cjelini. Tijekom pet godina programa, ukupno su 23 od 32 člana ESS-a sudjelovala u barem jednoj mreži ESS-a koju je financirao MEETS.

Financiranje je također bilo osigurano za pojedinačne sporazume o dodjeli bespovratnih sredstava koji su sklopljeni s nacionalnim zavodima za statistiku (NSI-ovima) i za neke studije koje su proveli vanjski izvođači. Druge projekte za koje nije bilo namjenskih sredstava pripremili su Eurostat i nacionalni zavodi za statistiku. Kako bi se pomoglo u provedbi programa, određena su sredstva također upotrijebljena za financiranje tehničke i administrativne potpore, npr. za organiziranje radionica i radnih skupina s nacionalnim stručnjacima. Ukupno su financirane 93 godišnje mjere. Bespovratna sredstva, dodijeljena putem mreže ESS-a ili pojedinačno, bila su najčešći instrument za financiranje mjera (oko 90 % operativnih kredita). Do kraja 2013., 28 od 32 člana ESS-a sudjelovala su u barem jednoj od pojedinačnih dodjela bespovratnih sredstava u okviru programa MEETS.

2.2. Cilj 1.: Preispitivanje prioriteta i razvoj ciljnih skupova pokazatelja za nova područja

Utvrđivanje manje važnih područja

U 2009. godini naručena je vanjska studija za ocjenu zakonskih akata u područjima statistike za koje je utvrđeno da je potrebna revizija. Studijom je utvrđen visok stupanj dosljednosti u konceptima i definicijama između blisko povezanih područja, ali i određen broj mogućih samostalnih projekata kao i nedosljednosti.

Ti su rezultati poslužili kao osnova za rad „mreža ESS-a o dosljednosti koncepata i metoda statistike koja se odnosi na poduzeća i trgovinu” (cilj 2.).

U 2010., Odbor za ESS donio je novi strateški pristup. Područja od manje važnosti u statistici koja se odnosi na poduzeća i trgovinu utvrđena su tijekom godišnjeg strateškog preispitivanja

⁴ http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php/MEETS_programme.

⁵ Uključujući interne transfere. Eurostat je u Godišnjem izvješću o radu za 2010. izvijestio o iznimci povezanoj s korištenjem kredita MEETS-a u proračunu za 2010. Ova je iznimka uzeta u obzir pri izračunu razine izvršavanja operativnih kredita MEETS-a za prve dvije godine.

Eurostatovih prioriteta. Slijedom toga, mjera „utvrđivanje manje važnih područja” brisana je iz područja primjene programa MEETS. Kao dio šire rasprave o takozvanim negativnim prioritetima u okviru ESS-a, revizija u 2010. dovela je do toga da je program MEETS racionaliziran, a nekoliko je mjera spojeno.

Razvoj novih područja (skupine poduzeća, globalizacija, poduzetništvo)

Neke studije koje su pokrenute na početku programa MEETS rezultirale su preporukama o tome kako najbolje prikupljati podatke u području statistike o skupinama poduzeća i ekonomskoj globalizaciji.

Nakon što je MEETS racionaliziran, daljnji metodološki rad i organizaciju oglednog prikupljanja podataka preuzeli su „mreža ESS-a o profiliranju velikih i kompleksnih multinacionalnih skupina poduzeća” i „mreža ESS-a o mjerenju globalnih lanaca vrijednosti”.

Zajednički Program pokazatelja poduzetništva (EIP) razvijen je u suradnji s OECD-om u svrhu podupiranja politika vezanih uz poduzetništvo s pokazateljima koji opisuju područja „pristup financiranju”, „istraživanje i razvoj”, „inovacije i tehnologija”, „sposobnosti/vještine” i „kultura poduzetništva”.

Trenutačno je u fazi razvoja uključivanje obveznih pokazatelja za brzorastuća inovativna poduzeća u pravni okvir poslovne demografije poslodavaca.

2.3. Cilj 2.: Racionaliziranje okvira za statistike koje se odnose na poduzeća

Integriranje koncepata i metoda unutar pravnog okvira

Poslovne statistike sastavljaju se u skladu sa zakonodavstvom Unije, koje je razvijeno tijekom godina i nije uvijek dosljedno u pogledu koncepata, područja primjene, definicija, metodologije itd. Mreža ESS-a „o dosljednosti” analizirala je mogući nedostatak dosljednosti koncepata i metoda poslovne i trgovačke statistike.

Mreža ESS-a predložila je revidirani nacrt definicija statističkih jedinica „poduzeće”, „skupina poduzeća”, „vrsta djelatnosti” i „lokalna jedinica prema vrsti djelatnosti” zajedno s operativnim pravilima i modelom podataka za provođenje ujednačene provedbe. Ti prijedlozi sada prolaze postupak preciznog definiranja u radnoj skupini za statističke jedinice koju je osnovao Eurostat u 2013.

Osim toga, Eurostat i države članice započeli su s radom na istraživanju utjecaja provedbe revidirane definicije poduzeća u poslovnim statistikama. Dodatna ispitivanja učinka revidiranih definicija i metodologije provest će se u 2014. i tijekom sljedećih godina s ciljem njihove primjene ako ispitivanje bude uspješno.

Ostali rezultati ove mreže ESS-a sastoje se od preporuka za metodu kojom bi se klasificirale statističke jedinice koje se na usporediv način primjenjuju na sva statistička područja, usporedive raščlambe te metodologiju za okvirnu populaciju u poslovnoj statistici. Usto, mreže ESS-a pružile su preporuke za sustav varijabli s dosljednom i standardiziranom terminologijom i zajedničke definicije za različita područja, uključujući i objašnjenja.

Rezultati će se uključiti u okvirnu uredbu o integriranju poslovnih statistika, kojom će se pojednostavniti i uskladiti postojeće zakonodavstvo.

Razvoj statistika o skupinama poduzeća

Cilj registra EuroGroups (EGR)⁶ bio je pružanje dosljednih i usklađenih okvira za istraživanja koji služe za izradu kvalitetnih statistika kojima se mjeri globalizacija, uglavnom za statistike o inozemnim povezanim poduzećima i izravna strana ulaganja.

Godine 2009. mreža ESS-a o metodologiji EGR-a uspostavila je verziju EGR-a 1.0 i organizacijsku mrežu za razmjenu podataka između Eurostata i članova ESS-a. Godišnja okvirna populacija koju je ustanovio EGR povećana je s 5000 najvećih multinacionalnih skupina poduzeća (MNE) koje imaju interesa u EU-u u 2009. i 2010. na 10 000 MNE-ova u 2011. U 2012. godini EGR 1.0 nadograđen je djelomično na verziju 2.0, čime se poboljšala učinkovitost, ažuriranost i dosljednost rezultata. Nacionalne središnje banke pridružene su u 2012. U EGR-u 2.0 neophodno je da korisnici i pružatelji podataka imaju daljinski pristup ESS-u te on mora raditi u sigurnom okruženju. Zbog kašnjenja projekta Sigurna infrastruktura za pristup povjerljivim podacima (SICON), EGR 2.0 nije bio u potpunoj funkciji u 2013., iako je razvoj metodologije već bio završen.

Na nacionalnoj razini, provedba EGR-a sufinancirana je pojedinačnim ugovorima o bespovratnim sredstvima.

Mreža ESS-a koja radi na profiliranju velikih i kompleksnih multinacionalnih skupina poduzeća razvila je metodologiju i smjernice. Mreža ESS-a također je uključila članove ESS-a koji nisu sudjelovali u mreži ESS-a koja je radila na provjerama radnih metoda za model profiliranja te je osigurala izobrazbu i pomoć u tu svrhu. Eurostat razvija interaktivni alat za profiliranje kako bi se olakšala razmjena informacija među članovima ESS-a, uz poštovanje pravila o povjerljivosti. Mreža ESS-a blisko je surađivala s mrežom ESS-a o dosljednosti u razvoju revidiranih definicija poduzeća i operativnih pravila.

Provođenje istraživanja EU-a kako bi se maksimalno smanjili troškovi za poduzeća

Planovima uzorkovanja EU-a nastoji se osigurati pouzdane agregate za EU na osnovi uzorka statističkih podataka nekih država članica za koje agregat za EU zadovoljava potrebe korisnikâ. Neke od metodologija za programe uzorkovanja EU-a razvijene su za potrebe odabranih područja poslovne statistike kao što su aktivnosti povezane sa svemirom, uključujući npr. prijevoz u svemir, strukturna poslovna statistika za poduzeća s 250 do 499 zaposlenika, eksterna statistika o inozemnim povezanim poduzećima, ulaganje u IKT i troškovi povezani s IKT-om te kulturna statistika. Ogledno prikupljanje podataka za aktivnosti povezane sa svemirom i strukturnu poslovnu statistiku za poduzeća s 250 do 499 zaposlenika u svrhu ispitivanja i vrednovanja metodologije moralo je biti otkazano zbog lošeg odaziva na poziv za podnošenje prijedloga.

⁶ Pravni temelj uspostavljen je Uredbom (EZ) br. 177/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. veljače 2008. o uspostavi zajedničkog okvira za poslovne registre u statističke svrhe i stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EEZ) br. 2186/93. SL L 61, 5.3.2008., str. 6.

2.4. Cilj 3.: Podrška provedbi učinkovitijeg načina izrade statistika o poduzećima i trgovini

Bolja uporaba podataka koji već postoje u statističkim sustavima, uključujući mogućnost procjena

Mreža ESS-a koja je uspostavljena 2010. godine radila je na „pohrani podataka i povezivanju podataka u izradi poslovne statistike”. Mreža ESS-a najprije je izradila pregled stanja i budućih potreba u integriranim sustavima poslovnih podataka članova ESS-a.

Njezin program rada usredotočio se na stvaranje niza smjernica, modela i preporuka za stvaranje „skladišta” statističkih podataka. Rezultati uključuju generičku strukturu, s detaljnim opisom postupaka i metapodataka te pružaju uvid u metodološke aspekte. Cjeloviti skup rezultata predstavljen je u priručniku u svrhu davanja uputa korisnicima tijekom cijelog procesa uspostavljanja „skladišta” statističkih podataka. Budući da izrada integriranih sustava zahtijeva mnogo vremena i budući da članovi ESS-a trebaju biti u mogućnosti koristiti međusobna iskustva i nakon završetka programa MEETS, Eurostat i mreža ESS-a utemeljili su centar za znanja o pohrani podataka.

U 2009. je za projekt o „povezivanju podataka trgovinske i poslovne statistike” iskorištena vanjska studija u svrhu razvoja metodološkog okvira za izradu statističkih pokazatelja o vanjskoj trgovini prema karakteristikama poduzeća. Ispitana je i izvedivost oglednog prikupljanja podataka. Tijekom 2013., članovi ESS-a razvili su i sastavili prošireni skup pokazatelja na temelju trgovinskih i poslovnih mikropodataka. Planira se uključivanje novih pokazatelja u bazu podataka TEC (trgovina prema karakteristikama poduzeća). Objavljen je vodič za sastavljače za izradu statistika o međunarodnoj trgovini prema karakteristikama poduzeća koji se temelji na vezama između trgovinskih podataka i podataka iz poslovnog registra. Razvijen je i prvi niz pokazatelja za trgovinu prema karakteristikama poduzeća za usluge.

U 2009. i 2010. razvijen je pristup kojim se povezuju mikropodaci o međunarodnoj nabavi u svrhu preliminarnih analiza o ekonomskim posljedicama međunarodne nabave. Na temelju rezultata tih aktivnosti, tijekom 2011. uspostavljena je „mreža ESS-a za mjerenje globalnih lanaca vrijednosti”. U okviru mreže ESS-a nadalje je razvijen i primijenjen izmijenjeni pregled međunarodne nabave, te povezivanje mikropodataka s postojećim statističkim podacima (strukturne poslovne statistike, vanjska trgovina, statistike o stranim povezanim poduzećima).

Mrežom ESS-a pružena je i metodologija povezanih mikroskupova podataka koji se mogu upotrijebiti u analizi posljedica koje poduzeća s međunarodno raspršenim lancima proizvodnje imaju npr. na ekonomske rezultate, zapošljavanje i kretanja u međunarodnoj trgovini robom. U okviru mreže ESS-a razvijen je i niz pokazatelja ekonomske globalizacije. Nakon što se primijene, oni će pomoći kreatorima politike u donošenju odluka koje se temelje na kvalitetnijim podacima te će pomoći u praćenju globalizacije/internacionalizacije

gospodarstva. Rezultati uključuju i publikaciju o razvoju okvira za mjerenje ekonomske globalizacije⁷.

Projekt „povezivanje podataka iz uporabe IKT-a, inovacija, strukturne poslovne statistike i poslovnih registara” proveden je od 2011. do 2013. Glavna su postignuća sljedeća:

- uspostavljanje infrastrukture za distribuiranu analizu mikropodataka,
- sastavljanje metapodataka koji služe za pohranu podataka,
- dobivanje povezanih mikropodataka na nacionalnoj razini,
- analiza tema za sedam prioriternih područja Digitalnog programa za Europu,
- sastavljanje podataka na razini industrije za više zemalja i vremenskih razdoblja,
- studija o metodologijama istraživanja za poboljšanje kvalitete povezanih skupova podataka te
- protokol o pristupu djelomično povjerljivim podacima.

Novim se pristupom omogućava izrada pokazatelja koji su usporedivi među zemljama, s jasnim revizijskim tragom do izvora podataka, a omogućava se i generiranje podataka. Ti se podaci mogu koristiti za analizu razlika u učinkovitosti korištenja informacijskih i komunikacijskih tehnologija među državama i industrijama. Mikro-agregirani skup podataka, rezultat procesa povezivanja podataka i analize povezanih skupova podataka, bit će dostupan za potrebe istraživanja putem sigurnih Eurostatovih centara. Rad na istraživanju strategija anketiranja upotrijebljen je kao ulazni podatak za koordinaciju i usklađivanje poslovne statistike unutar okvirne uredbe o integriranju poslovne statistike (FRIBS).

Mreža ESS-a o „metodologiji za modernu poslovnu statistiku (optimalno uzorkovanje, procjena zasnovana na modelima, integracija podataka)” koja je uspostavljena u 2010. osigurala je metodološke smjernice za potporu modernizacije i integracije poslovne statistike u ESS. Osim metodološkog razvoja koji se tiče specifičnih koraka u izradi (osmišljavanje, prikupljanje podataka i procjena), rezultat projekta je i sažetak metoda poslovne statistike u priručniku u elektroničkom obliku. Priručnik će poslužiti kao referenca i kao osnova za izobrazbu. Postoji mogućnost nastavka aktivnosti, koje bi poduzeo centar za stručnost. Ta se mogućnost razmatra.

Bolja uporaba podataka koji već postoje u gospodarstvu

„Mreža ESS-a o korištenju administrativnih i računovodstvenih podataka” započela je s radom u 2009. te je istraživala praktična pitanja u pogledu uporabe tih podataka za poslovnu statistiku. Glavni rezultati koji su postignuti obuhvaćaju:

- pregled nacionalnih praksi o korištenju administrativnih podataka,

⁷

Eurostat, Sturgeon, Timothy J.: Global Value Chains and Economic Globalisation — Towards a new measurement framework. Luxembourg 2013.

- opis metoda koje su korištene za procjenu nepotpunih skupova podataka pri korištenju administrativnih podataka za kratkoročne statistike i
- popis pokazatelja za ocjenjivanje kvalitete poslovnih statistika na temelju administrativnih podataka.

Mreža ESS-a također je osigurala podatke o tome u kakvom su odnosu statističke karakteristike u pogledu Međunarodnog računovodstvenog standarda (IAS)/Međunarodnog standarda financijskog izvještavanja (IFRS) i EU-ovih direktiva o računovodstvu.

IKT i internet proizvode ogromnu količinu podataka koji bi se mogli upotrijebiti kao statistički podaci. Eurostat je 2013. pokrenuo projekt za procjenu mogućnosti upotrebe modernih metodologija i pokazatelja za prikupljanje visokokvalitetnih statističkih podataka iz nestandardnih izvora kao što je internet ili drugi veliki izvori podataka. Iskustva su sažeta u prvoj verziji priručnika, koji mogu primijeniti nacionalni zavodi za statistiku. Također su identificirana velika spremišta podataka i analiziran je njihov potencijal za službene statistike. To je uključivalo pregovore s vlasnicima velikih količina podataka o uvjetima pod kojima ih nacionalni zavodi za statistiku mogu koristiti te razvoj kriterija za procjenu potrebne kvalitete. Rezultati projekta doprinijet će široj ESS-ovoj inicijativi o „Velikim količinama podataka i službenoj statistici”⁸.

Razvoj alata za učinkovitiju ekstrakciju i prijenos podataka te postupanje s podacima

Neki su nacionalni zavodi za statistiku dobili financijsku potporu za provedbu internetskih sustava za prikupljanje podataka i elektroničkih upitnika, tablica konverzije između GAAP-ova (Općeprihvaćenih računovodstvenih načela) i statističkih karakteristika te XBRL-a (eXtensible Business Reporting Language). Projektom „bolje iskorištavanje carinskih podataka u statistici vanjske trgovine (Extrastat)” pomoglo se članovima ESS-a u prilagodbi njihovih sustava prikupljanja podataka na nove carinske sustave prema carinskom zakonodavstvu.

2.5. Cilj 4.: Moderniziranje Intrastata

Usklađivanje metoda za poboljšanje kvalitete u okviru pojednostavljenog sustava Intrastat

Projekt „Usklađivanje metoda u svrhu poboljšanja kvalitete statistike o unutarnjoj trgovini u EU-u” rezultat je racionalizacije u okviru koje su spojena dva projekta: „Poboljšanje kvalitete podataka u okviru pojednostavljenog sustava Intrastat” i „Smanjenje asimetrija u Intrastatu”. Smjernice za provedbu zakonodavstva o Intrastatu i Extrastatu razvijene su između 2009. i 2013. radi promicanja usklađenih i poželjnih praksi.

Neke države članice dobile su bespovratna sredstva za provedbu tih metoda i praksi u svrhu poboljšanja kvalitete statistike o trgovini unutar EU-a. Rad na smanjenju asimetrije na detaljnoj i ukupnoj razini nastavljen je organiziranjem usklađivanja diljem EU-a od 2009. do 2012. Prije poduzimanja daljnjih koraka, tijekom 2013. izvršena je procjena rezultata. Neke

⁸

http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/pgp_ess/about_ess/statistical_committees/dgins.

države članice dobile su bespovratna sredstva za provedbu bilateralnih ili multilateralnih studija o usklađivanju.

Bolja uporaba administrativnih podataka

Između 2009. i 2013. osigurana je financijska potpora za poboljšanje uporabe administrativnih podataka u državama članicama prilikom izrade statistike o trgovini unutar EU-a. Ciljevi su bili smanjivanje tereta odgovaranja i poboljšanje kvalitete statistike o trgovini unutar EU-a. Pri radu je naglasak bio na boljoj uporabi administrativnih podataka — PDV i VIES (Sustav razmjene informacija o PDV-u) — u različitim fazama prikupljanja i sastavljanja podataka za Intrastat.

Ispitana je mogućnost korištenja drugih postojećih administrativnih podataka o specifičnim vrstama transakcija, kao što je trgovina brodovima i zrakoplovima ili plinom i električnom energijom. Uz sufinanciranje iz sporazuma o bespovratnim sredstvima deset država članica uspjelo je primijeniti alate i metode za bolju uporabu administrativnih podataka te smanjiti administrativni teret za pružatelje statističkih informacija i poboljšati kvalitetu podataka.

Poboljšanje i olakšavanje razmjene podataka unutar Intrastata

Projekti za razvoj alatâ i metodâ za razmjenu podataka unutar sustava Intrastat za članove ESS-a koji su od 2009. do 2012. financirani bespovratnim sredstvima i ugovorima, rezultirali su većom uporabom elektroničkih tehnologija za razmjenu, potvrđivanje i prikupljanje primarnih podataka putem automatiziranih, sigurnih postupaka na nacionalnoj razini i razini EU-a. Nacionalni sustavi prikupljanja i izrade podataka poboljšani su i optimizirani.

3. ZAKLJUČAK

U Odluci o MEETS-u opisane su mjere koje će se financirati tijekom pet godina trajanja programa MEETS. Tijekom prve dvije godine programa mogao se poduzeti relativno velik broj inicijativa. Međutim, bilo je smanjenja proračuna i nedostatka kadrova u nacionalnim zavodima za statistiku.

To je značilo da je program morao biti racionaliziran spajanjem određenih aktivnosti i/ili fokusiranjem na šest glavnih područja kojima se bave mreže ESS-a: podudarnost koncepata i metoda, EGR, profiliranje velikih i kompleksnih multinacionalnih skupina poduzeća, povezivanje mikropodataka i pohranjivanje podataka u izradi statistike, metodologija za poslovnu statistiku i uporaba administrativnih i računovodstvenih podataka.

Do kraja 2013., te su mreže ESS-a napravile velik posao u područjima kao što je metodologija EGR-a, profiliranje, uporaba administrativnih podataka, dosljednost pravnih akata, pohranjivanje podataka i inicijative za povezivanje podataka. Najvažniji su rezultati metodološke preporuke za širok spektar područja povezanih s poslovnom i trgovinskom statistikom. Preporuke su sastavljene radi olakšavanja integracije skupova podataka i mogle bi smanjiti opterećenje poduzeća statistikom ako budu primijenjene.

Istovremeno, znatan broj pojedinačnih dodjela bespovratnih sredstava upotrijebljen je za potporu članovima ESS-a u područjima kao što je EGR, povezivanje mikropodataka, korištenje administrativnih podataka, olakšavanje prijenosa podataka od poduzeća prema

nacionalnim zavodima za statistiku te bolja upotreba administrativnih podataka i razvoj alata i metoda za razmjenu podataka u okviru Intrastata.

Dodijeljen je ograničeni broj ugovora s ciljem osiguravanja usluga u područjima kao što su bolji sustavi za razmjenu podataka unutar Intrastata, primjena i testiranje profiliranja i razvoj programâ uzorkovanja za EU u svrhu dobivanja agregiranih podataka EU-a.

Bespovratnim sredstvima i ugovorima pridonijelo se učinku mreža ESS-a, prvenstveno pripremom metodologije ili ispitivanjem izvedivosti. Nadalje, to je dovelo do poboljšanjâ u spomenutim područjima na nacionalnoj razini.

Korist od programa MEETS za Uniju, države članice, pružatelje i korisnike povezanih statistika teško je procijeniti jer će rezultati tih investicija postati vidljivi tek postupno i s vremenom. Većina je mjera izravno ili neizravno usmjerena na poboljšanje učinkovitosti u izradi poslovne statistike, npr. poticanjem integracije i inovacije u ključnim procesima u izradi i prijenosu znanja u ESS-u. Poboljšanje učinkovitosti značit će i manji administrativni teret za poduzeća. To treba uraditi u skladu s tekućim nastojanjima Komisije da poboljša zakonodavstvo Unije u svrhu poticanja dodatnog gospodarskog rasta u EU-u⁹. U tom smislu, programom MEETS statističari su dali svoj doprinos.

Da nije bilo programa MEETS, neke bi države članice uložile svoja proračunska sredstva u modernizaciju poslovne i trgovinske statistike na nekoordiniran način. Takvi rezultati ne bi bili usporedivi s onima u drugim državama članicama EU-a, te bi izračun ukupnih podataka na europskoj razini bio problematičan. Neke države članice ne bi poduzele odgovarajuće mjere i zaostajale bi u područjima kao što je globalizacija te ne bi bile prisutne u široj europskoj slici. Neke bi države članice ponavljale isti posao kao i druge, provodeći slične projekte i ponavljajući iste pogreške.

Marginalni troškovi provedbe pristupa za uspješno osuvremenjivanje sustava poslovne i trgovinske statistike u nekim državama članicama mogli bi biti manji nego razvijanje potpuno novih sustava. Neusklađenost u naporima dovela bi do situacije gdje potencijalne uštede ne bi bile moguće.

Cilj programa MEETS nije bio samo smanjivanje tereta odgovaranja, nego i razmatranje mogućnosti stvaranja novih postupaka izrade statistike i dolaženja do novih statističkih podataka kako bi i dalje bili relevantni korisnicima. Novi zahtjevi za informacije mogli bi povećati teret odgovaranja u različitim sektorima. Dodatna su ulaganja i naponi potrebni i u reorganizaciji statističkih aktivnosti i postupaka.

Kako bi se mogućnosti da se smanji opterećenje poduzeća pri pružanju statističkih podataka a istovremeno EU-u pruži bolja i relevantnija poslovna i trgovinska statistika u potpunosti iskoristile, pojavila se potreba za ulaganjem kako bi obnovljeni sustav postao operativan. Neki novi, troškovno isplativiji sustavi prikupljanja podataka (povezivanjem postojećih podataka i prikupljanjem podataka na druge načine osim tradicionalnih istraživanja) isprobani

⁹

http://ec.europa.eu/smart-regulation/index_en.htm.

su u više država članica radi stvaranja modela koji su primjenjivi za sve. Razmjena iskustava i dobre prakse (mreže ESS-a) bili su u središtu ovog programa.

U izravnom slijedu programa MEETS Eurostat je pokrenuo temeljitu reviziju i integraciju statistike koja se odnosi na poduzeća, putem zajedničkog pravnog okvira za prikupljanje, sastavljanje, prijenos i dijeljenje statistike o gospodarskim aktivnostima poslovnog sektora, FRIBS. U ovom trenutku, Intrastat se smatra područjem na koje se troši najviše vremena – preko 50 % ukupnog opterećenja statistikom u poduzećima¹⁰. U okviru FRIBS-a, Eurostatov je cilj modernizirati Intrastat¹¹ putem takozvanog međunarodnog trgovinskog paketa ili Statistike jedinstvenog tržišta (SIMSTAT). Posebna će se pozornost posvetiti manjim državama članicama EU-a. Na taj bi se način rješavalo probleme s pojednostavljivanjem Intrastata i kvalitetom s time povezanih statističkih podataka.

¹⁰

¹¹ Uredba (EZ) br. 638/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 31. ožujka 2004. o statistici Zajednice u vezi s robnom razmjenom između država članica i o stavljanju Uredbe Vijeća (EEZ) br. 3330/91 izvan snage (SL L 102, 7.4.2004., str. 1.)